

Kasvit, eläimet, terveys

- miten käytän luontoa apunani -

Tiina Harrinkari
MMM, agr
Maisematie 643, 39120 Mahnala
Sposti: tiina.harrinkari @ netti.fi
p. 040 – 700 1597

Luennon aihealueet

1. Syy: miksi ruokinta on tärkeää
2. Seuraus: miten käytän ruokintaa apuna

Olet mitä syöt

- ruokinta vaikuttaa lihan, maidon, munien koostumukseen
- eläin syö rehua, ihminen eläimen tai sen maidon tai munan
 - Eläin vaikuttaa merkittävästi terveyteemme
 - Miksi emme vaikuta eläimen terveyteen

Terveys on osa hyvinvointia

- Kotieläintuotannon perusta on hyvinvoiva eläin
- Perustarpeet: rehu, vesi, eläinlajille sopiva rakennus/aitaus, sosiaalinen kanssakäyminen, mahdollisuus toteuttaa lajinmukaisia tarpeita, sairauksien hoito ja ennaltaehkäisy

Miten sairauksia voidaan ennalta ehkäistä yksinkertaisimmin?

Kasvien terveyskäyttö

- Ennen 1900 – lukua ainoa tapa
 - Länsimainen nykylääketiede uutta
 - Nykylääketiede tehokas sairauden hoitaja
 - Ennaltaehkäisy?
 - Opittavaa kiinalaisesta kulttuurista?
 - Länsimainen ja kiinalainen lääketiede yhteistyössä

Kasvun edistäminen

- Ruma sana, mutta tätähän haetaan
 - Miten eläin kasvaa/tuottaa enemmän sairastumatta
 - Miten rehua käytetään tehokkaammin
- Keinoja:
 - Kasvunedisteantibiootit
 - Muualla maailmassa runsaasti käytössä
 - Hormonit
 - Esim. USA/lypsylehmät
 - Loislääkkeet
 - Myös Suomessa

Vaatimukset kasvunedisteantibioottien vaihtoehdoille (John Walton)

- On tehokas ja taloudellinen
- Vähän/ei lainkaan lääkinnällisessä käytössä ihmisillä/eläimillä
- Ei saa aiheuttaa antibioottiresistenttiyttä
- Ei saa johtaa lääkeresistentteyden syntyyn välillisesti
- Ei saa imeytyä suolistosta syötäviin osiin
- Ei saa aiheuttaa mutaatioita tai syöpää
- Ei saa edistää salmonellan leviämistä
- Ei saa edesauttaa saastumista, täytyy hajota luonnossa
- Täytyy olla myrkytön ihmisille ja eläimille

Tästä se alkoi....

- Lampaat:
 - Madota uuhet keväällä, heti karitsoinnin jälkeen
 - Madota uuhet juuri ennen astutuskautta
 - Tarvittaessa madota uuhet ennen karitsointeja ja ennen laitumelle laskua
 - Madota karitsat n. 4 vkoa laitumelle laskun jälkeen, ja sen jälkeen tarvittaessa (jos ripulia) noin kuukauden välein

.....tähän se johti

- Miksi lampaita madotetaan
 - Lisää työtä
 - Hyöty?
- Onko olemassa jotain muuta?
- Miksi lampaille maittaa paremmin “suoheinä” kuin täydellinen timoteiheinä?
- Miksi lampaat himoavat pihkaisia puita kausittain
- Miksi luonnonlaitumilla on vähemmän ripulia

Tärkein kysymys:

miksi?

Ratkaisu on ruokinta

- Miksi ruokinta on yksipuolista
 - Monokulttuurin yksinkertaisuus
 - Vähemmän muuttujia suunnittelussa
 - Aiemmin perustarpeiden täyttymisongelmia
 - Tiedon lisääntyminen
- Pienikin ero ja muutos on hyvä
 - Asioiden seuranta, kirjaaminen
 - Muutos kerrallaan, muuten ei tiedä mikä syy/seuraus

Kasvit ja eläinten terveys

- Katse eläimeen:
 - Eri eläimillä eri tarpeet: ruohonsyöjät vs sika vs siipikarja
 - Myös rodut erilaisia (lähtökohdat)
- Tuotos ja genetiikka
 - Tavoiteltavaa: sopivan suuri tuotos, kestävä eläin

Ruohonsyöjät tai vastaavat

- Märehtijät
 - Nauta
 - Lammas
 - Vuohi
- Hevoset
- Porot, peurat, hirvet

Muut kotieläimet

- Sika
- Siipikarja
 - Kanalinnut
 - Kana
 - Kalkkuna
 - fasaani
 - Ankka
 - Hanhi
 - Strusilinnut

Ruuan sulatus kaipaa ymmärrystä

- Mitä eri osissa tapahtuu ja mitä vaikutuksia tapahtumilla on rehuun/rehusulaan
- Perusasioiden pitää olla kunnossa ennen hienosäätöä
 - Valkuainen
 - Energia
 - Vitamiinit
 - Kivennäiset

Tasankojen ruohonsyöjä

- Ruohonsyöjät muuttavat kasvikuitua eläinproteiiniksi
 - Ihminen ei voi syödä nurmea
 - Eläinproteiini mahdollistaa elämisen näillä leveyksillä
- Luonnossa: ruohonsyöjä syö ja prosessoii (=märehtii) 24/7
 - Syöminen on valikoivaa

Ruohonsyöjä kotieläimenä

- Ruokavalio rajatumpi
 - Jos ei laidunnusmahdollisuutta, täysin riippuvainen ihmisestä
- Laidun
 - Luonnonlaidun paras
 - Kylvetty vanha laidun toiseksi paras
 - Erityisesti jos ei aktiivista rikkojen torjuntaa
 - Kylvetty laidun yksipuolisin

Kaikki kotieläimet eivät ole kasvissyöjiä!

- Ruuansulatuselimistö erilainen!
 - siat
 - Siipikarja
 - Erityisesti kanalinnut
 - Muilla ruokinta ikäriippuvaista
 - Kasvien teholliset aineet vaikuttavat, mutta eri tavoin
- Miten huolehtia monipuolisesta rehutarjonnasta?
 - laidun helpottaa / yksinkertaistaa

Kasvit auttavat, MUTTA

- Sairas eläin aina hoidettava
 - Lääkitään elin ohjeen mukaan
 - Kuurit aina loppuun asti!
 - Lopetetaan
- Aina arvioidaan tilanteen mukaan